

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА

ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА БІЗНЕС-ЕКОНОМІКИ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан фізико-математичного
факультету

Каленик М. В.

« 30 » серпня 2022 року

ПУБЛІЧНА СЛУЖБА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування

спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування

освітньо-професійна програма Публічне управління та адміністрування
другого (магістрського) рівня вищої освіти

мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією фізико-математичного
факультету

« 30 » серпня 2022 р.

Голова О.О.
Одінцова О.О., к.фіз.-мат.наук,
доц.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	магістр	обов'язкова, цикл професійної підготовки	
		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	2-й
		Лекції	
		18 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		110 год.	140 год.
		Консультації:	
		4 год.	2 год.
		Вид контролю: екзамен	
Загальна кількість годин – 150			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Публічна служба» є засвоєння теоретичних основ організації та діяльності державної служби, механізмів і системи управління державною службою та набуття теоретико-практичних навичок використання цих знань у практичній діяльності.

Завданнями дисципліни є:

- формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору;
- проведення досліджень, пошуку, оброблення та аналізу інформації;
- надання магістрантам можливості оволодіння компетентностями у сфері публічної служби;
- надання систематизованих знань щодо теорії і практики здійснення публічної служби;
- сформулювати уміння та навичок аналізу публічної служби;
- підготовка аналітичних документів з використанням сучасного методологічного інструментарію;
- формування навичок застосування сучасних технологій та методів управління, інструментів ефективної роботи у сфері публічної служби.

Предметом навчальної дисципліни теоретичні засади та практичні механізми публічної служби.

Відповідно до ОПП вивчення навчальної дисципліни «Публічна служба» передбачає набуття таких компетентностей:

Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності	<p>ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально-відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК03. Здатність розробляти та управляти проектами.</p> <p>ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.</p> <p>ЗК06. Здатність до професійного спілкування іноземною мовою.</p> <p>ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>СК01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.</p> <p>СК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.</p> <p>СК03. Здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування.</p> <p>СК04. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.</p> <p>СК05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.</p> <p>СК07. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, аналітичні довідки,</p>

	<p>пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування.</p> <p>СК08. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.</p> <p>СК09. Здатність здійснювати наукову та дослідницьку діяльність у сфері публічного управління та адміністрування.</p> <p>СК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.</p>
--	--

2. Передумови для вивчення дисципліни

Перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше: «Електронне урядування та цифрові технології».

3. Результати навчання за дисципліною

Цілями навчання є підготовка фахівців, які володіють сучасними основами інформаційного забезпечення управлінських процесів в державних та недержавних установах; формування загальних та фахових компетентностей майбутніх фахівців публічної служби

РН 1	Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.
РН05	Визначати пріоритетні напрями впровадження електронного урядування та розвитку електронної демократії.
РН 7	Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи.
РН 8	Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

PH 10	Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.
--------------	---

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ECTS	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти
A	Оцінки «відмінно» заслуговує відповідь здобувача вищої освіти, яка виявляє бездоганні знання матеріалу, повноту аргументації; при цьому також враховується активність здобувача вищої освіти на семінарських заняттях, виконання передбаченого програмою обсягу самостійної роботи.
B	Оцінки «дуже добре» заслуговує відповідь здобувача вищої освіти який недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому
C	Оцінки «добре» заслуговує відповідь здобувача вищої освіти, який недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому виконав не повністю.
D	Оцінки «задовільно» заслуговує відповідь здобувача вищої освіти, який засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, окремі завдання кожної теми модульного контролю не виконав.
E	Оцінки «задовільно» заслуговує відповідь здобувача вищої освіти, який засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання кожної теми та модульного контролю в цілому.
FX	Оцінки «незадовільно» заслуговує відповідь, в якій допущені грубі помилки, незнання навчального матеріалу в межах програми навчального курсу; при цьому також враховується його активність на семінарських заняттях, виконання передбаченого програмою обсягу самостійної роботи.
F	Оцінки «незадовільно» заслуговує відповідь здобувача вищої освіти, який не засвоїв більшості тем навчальної програми не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми та модульного контролю в цілому.

**Розподіл балів, що отримують здобувачі вищої освіти,
за розділами та видами діяльності**

		Поточний контроль*	Контроль самостійної роботи
Поточний контроль	Тема 1	8	2
	Тема 2	8	2
	Тема 3	9	2
	Тема 4	9	2
	Тема 5	9	2
	Тема 6	9	2
	Тема 7	9	2
Поточний контроль		75	
Іспит		25	
Загальна сума		100	

*Поточний контроль складається з оцінювання:

- усної відповіді – 2 бали;
- виконання практичних завдань – 7 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Важливим елементом навчального процесу при вивченні дисципліни «Публічна служба» є поточний та підсумковий контроль рівня знань здобувачів вищої освіти, що свідчить про засвоєння вивченого матеріалу, рівень підготовки здобувачів вищої освіти для виконання передбачених завдань. Контроль знань дозволяє оцінювати та вимірювати здобуті здобувачами вищої освіти в процесі навчання знання, уміння та навички, відіграє важливу роль у забезпеченні належного рівня підготовки фахівців.

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є:

- систематичність роботи на семінарських (практичних) заняттях;
- активність роботи на семінарських заняттях;
- виконання практичних завдань;
- виконання завдань для самостійного опрацювання.

Поточний контроль здійснюється шляхом опитування здобувачів вищої освіти, прийняття виконаних завдань та робіт на практичних заняттях, обговорення доповідей (виступів) за темами семінарських занять.

Поточний контроль здійснюється у двох формах:

- контроль систематичності та активності роботи здобувачів вищої освіти здобувачів вищої освіти протягом семестру при вивченні програмного матеріалу дисципліни;
- проміжний контроль.

Систематичність та активність роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру контролюється за такими напрямками: регулярність відвідування занять; виступи на заняттях; участь у обговоренні питань відповідної теми; відповіді на запитання викладача; результативність експрес-опитування; участь у конференціях, олімпіадах, конкурсах за напрямками, що відповідають тематичній спрямованості дисципліни.

Проміжний контроль здійснюється шляхом проведення контрольних робіт, колоквиумів та ректорської контрольної роботи.

Завдання для проміжного контролю комплектуються з теоретичних питань та тестів з відповідних тем, і є невід'ємною складовою методичного комплексу дисципліни.

Контроль самостійної роботи здобувачів вищої освіти з дисципліни передбачається на основі застосування наступних форм:

- перевірка здатності самостійно працювати над засвоєнням основних тем та питань дисципліни;

- перевірка конспектів лекцій за темами курсу, що виносяться на самостійне опрацювання;
- перевірка завдань, що самостійно виконуються здобувачами вищої освіти при підготовці до семінарських та практичних занять;
- перевірка есе;
- проведення тестування за темами навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом.

Оцінювання видів поточної та підсумкової роботи здобувачів вищої освіти здійснюється за бальною шкалою в залежності від рівня знань.

Зазначені форми контролю тісно взаємопов'язані та здійснюються таким чином, щоб стимулювати ефективну роботу здобувачів вищої освіти протягом семестру та забезпечити об'єктивне оцінювання їх знань.

За результатами оцінювання засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичного матеріалу та виконання практичного завдання визначається рівень засвоєння програмного матеріалу та виставляється диференційована підсумкова оцінка за бальною шкалою, що характеризує успішність здобувача вищої освіти.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні засади публічної служби

Публічна служба в демократичній державі. Поняття та ознаки публічної служби, її місце в системі публічного управління. Підходи до визначення поняття «публічна служба» (державна служба в органах виконавчої влади, апаратах органів законодавчої та судової влади, правоохоронних органах, служба в органах місцевого самоврядування), загальна характеристика її основних видів.

Основні поняття у сфері публічної служби та їх співвідношення («публічна служба», «державна служба» та інші).

Становлення публічної служби в умовах Незалежності. Сучасні тренди реформування публічної служби. Мета, завдання та функції публічної служби. Принципи публічної служби. Види публічної служби. Моделі публічної служби. Механізми формування політико-управлінської еліти України.

Системи та моделі публічної служби в зарубіжних країнах.

Тема 2. Організаційно-правове забезпечення публічної служби в Україні

Конституційно-правові основи публічної служби. Види та ієрархія нормативно-правових актів, що регламентують публічну службу в Україні. Правовий статус публічних службовців. Посади публічної служби.

Політичні посади і публічна служба. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність державного службовця. Стратегія реформування публічної служби в Україні. Запровадження компетентнісного підходу до організації персоналу державної служби, моделювання профілів компетентності посад.

Запобігання корупції в державній службі. Процедури притягнення до відповідальності. Види дисциплінарних стягнень до державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування

Державна служба. Принципи здійснення державної служби. Система управління державною службою в Україні.

Тема 3. Етика в публічній службі

Місія, цінності й основні етичні принципи публічної служби. Етична інфраструктура публічної служби. Етичні засоби запобігання корупції в системі публічної служби України.

Довіра є основоположний принцип побудови відносин між державою та

суспільством. Службова етика та соціально-етичний портрет керівника в системі публічної служби України.

Тема 4. Управління персоналом на публічній службі

Управління персоналом як система. Стратегічне управління персоналом. Процес управління персоналом. Служба управління персоналом: основні завдання та функції. HR-стратегія органу публічної влади. Базова структура HR-стратегії органів публічної влади. Персонал-технології в публічній службі.

Методи мотивації персоналу в органах публічної влади. Принципи та методи формування команди. Механізми командної взаємодії в публічній службі.

Лідерство в системі публічної служби України у контексті сучасних реформ. Лідерство як критерій оцінювання органів публічного управління. Формування та розвиток корпоративної культури. Створення ефективних команд і робота з командою. Підтримуючі комунікації, наставництво та консультування.

Кадрова політика у сфері державної служби та кадрове забезпечення державної служби. Сучасна система підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кар'єрних урядовців в Україні. Контроль у системі публічної служби.

Оцінювання кадрового потенціалу органу публічної влади. Кадровий аудит в органах публічної влади. Організаційно-правовий аудит персоналу в органах публічної влади. Функціональний аудит персоналу в органах публічної влади.

Тема 5. Особливості проходження державної служби в апараті органів законодавчої, судової та органах виконавчої влади

Правове та організаційне забезпечення державної служби в Апараті Верховної Ради України. Правове та організаційне забезпечення державної служби в апараті органів судової влади.

Загальна характеристика державної служби в органах виконавчої влади. Державна служба в органах внутрішніх справ. Поняття та принципи служби в органах внутрішніх справ. Правові та організаційні засади державної служби в органах внутрішніх справ. Проходження державної служби в органах внутрішніх справ. Дисциплінарна відповідальність осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ.

Дипломатична служба. Поняття та принципи дипломатичної служби. Правове та організаційне забезпечення дипломатичної служби. Проходження

дипломатичної служби. Дисциплінарна відповідальність працівників дипломатичної служби.

Військова служба як державна служба особливого характеру. Поняття, принципи та види військової служби. Правове та організаційне забезпечення військової служби. Альтернативна (невійськова) служба, порядок її проходження. Дисциплінарна відповідальність військовослужбовців.

Державна служба в органах Служби безпеки України. Поняття та принципи державної служби в органах Служби безпеки України. Правове та організаційне забезпечення державної служби в органах Служби безпеки України. Дисциплінарна відповідальності співробітників Служби безпеки України.

Тема 6. Особливості служби в органах місцевого самоврядування

Реформа місцевого самоврядування та посилення якості корпусу публічних службовців у органах місцевого самоврядування. Правове та організаційне забезпечення служби в ОМС. Принципи служби в органах місцевого самоврядування. Посадові особи і службовці органів місцевого самоврядування в Україні, їхній правовий та соціальний статус.

Особливості вступу, проходження та припинення служби в ОМС. Відповідальність посадових осіб і службовців ОМС. Сучасні зарубіжні моделі організації публічної служби. Запобігання та протидії проявам корупції в органах місцевого самоврядування в Україні та країнах розвиненої демократії.

Тема 7. Організаційне та законодавче забезпечення надання публічних послуг

Поняття та види публічних послуг. Теорія та практика сервісної держави в Україні та за кордоном. Надання послуг як основна функція публічної служби в сучасній державі. Правове регулювання публічних послуг в Україні.

Законодавство України про адміністративні послуги. Діяльність центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП).

Напрями впровадження електронного урядування у системі публічної служби.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Сам.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Сам.р
Тема 1. Теоретичні засади публічної служби	19,5	2	2		0,5	15	20					20
Тема 2. Організаційно-правове забезпечення публічної служби в Україні	23,5	4	4		0,5	15	21	1				20
Тема 3. Етика в публічній службі	19,5	2	2		0,5	15	23	1	2			20
Тема 4. Управління персоналом на публічній службі	23,5	4	4		0,5	15	21	1				20
Тема 5. Особливості проходження державної служби в апараті органів законодавчої, судової та органах виконавчої влади	20	2	2		1	15	23	1	2			20
Тема 6. Особливості служби в органах місцевого самоврядування	19,5	2	2		0,5	15	20					20
Тема 7. Законодавче і організаційне забезпечення надання публічних послуг	24,5	2	2		0,5	20	24				2	20
Разом з дисципліни	150	18	18		4	110	150	4	4		2	140

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Теоретичні засади публічної служби	2	
2	Тема 2. Організаційно-правове забезпечення публічної служби в Україні	4	
3	Тема 3. Етика в публічній службі	2	2
4	Тема 4. Управління персоналом на публічній службі	4	
5	Тема 5. Особливості проходження державної служби в апараті органів законодавчої, судової та органах виконавчої влади	2	2
6	Тема 6. Особливості служби в органах місцевого самоврядування	2	
7	Тема 7. Законодавче і організаційне забезпечення надання публічних послуг	2	
Разом		18	4

7. Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Битяк Ю. П., Матюхіна Н. П., Федчишин С. А. Публічна служба: посіб. для підгот. до іспиту / за заг. ред. Н. П. Матюхіної. Харків : Право, 2018. 260 с.
2. Біла-Тіунова Л. Р. Державна служба України. Загальна частина: навч. посіб. 2020. 511 с.
3. Білинська М. М., Євмешкіна О. Л., Сурай І. Г. Кадрова політика і державна служба: конспект лекцій / М. М. Білинська, К. : НАДУ, 2012. 72 с.
4. Ботвінов Р. Г. Публічна служба особливого призначення в Україні: монографія. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 279 с. – Режим доступу: http://www.dridu.dp.ua/nauka/sv_rada_D/dis/Botvinov_dissertation.pdf
5. Вапнярчук Н. М. Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання дисциплінарної відповідальності державних службовців в Україні: монографія. Харків: Юрайт, 2012. 312 с.
6. Історія державної служби в Україні : у 5 томах. Ніка-Центр, 2009. Т. 1. 544 с.
7. Кірмач А. В. Проходження державної служби: європейський досвід правового регулювання: монографія / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2011. С. 33-44.
8. Клімова С. М., Ковальова Т. В. Організація запобігання та протидії корупції в Україні: навч. посіб. Харків: Магістр, 2012. С. 126-134, 141–154.
9. Надання адміністративних послуг: навч.-метод. посіб. для системи підвищ. кваліфікації держ. службовців та посад. осіб місц. самоврядування / Проект розроблення та впровадж. публ. політики (PRISM) ; уклад. А. В. Ліпенцев. К. : К.І.С., 2013. 184 с.
10. Організація діяльності державного службовця / М. Канавець, Ю. Лихач, А. Кукул, В. Дівак, І. Рошин, О. Бутенко. К. : Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2018. 320 с.
11. Організація надання публічних послуг на місцевому рівні : навч. посіб. / автор. колектив кафедри регіонального управління, місцевого самоврядування та управління містом ; за заг. ред. О.І. Васильєвої, О.С. Ігнатенка. К. : НАДУ, 2014. 444 с.
12. Падалко Г. В. Теорія служби в органах місцевого самоврядування в Україні: муніципально-правове дослідження: монографія. Харків: Право, 2012. 288 с.

13. Прокопенко Л.Л., Шабатіна І.А. Публічна служба в країна ЄС–
Режим доступу: <http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2009-01/ProkopenkoStat.pdf>
14. Оболенський О.Ю. Державна служба / О.Ю. Оболенський. К. :
КНЕУ, 2003. 344 с.
15. Підготовка до єдиного державного кваліфікаційного іспиту
здобувачів магістратури 281 «Публічне управління та адміністрування»
[Текст] : навч. посіб. / за заг. ред. проф. С.Д. Гусарева. Київ : Нац. акад.
внутр. справ, 2021. 393 с.
16. Прудіус Л.В. Управління якістю державної служби України :
монографія. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 280 с. Режим доступу:
http://www.dridu.dp.ua/nauka/sv_rada_D/dis/Prudyus_dissertation.pdf
17. Публічна служба в Україні: концепція та практика регіональної
кадрової політики : наук. розробка / [О. І. Сушинський, О. В. Худоба, Д. Д.
Заяць та ін.]. К. : НАДУ, 2013. 64 с.
18. Публічна служба: системна парадигма: кол. моногр. / К.О.Ващенко,
С.М.Серйогін, Є.І.Бородін, Н.А.Липовська. Н.Г.Сорокіна [та ін.]; за заг. ред..
С.М. Серйогіна, Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. – 256 с.
19. Стельмащук Л. С. Організаційно-правові засади відкритості
державної служби: монографія. Івано-Франківськ: в-во ІФНТУНГ, 2015. 296
с.

Додаткова:

20. Дисциплінарна відповідальність державних службовців: практичний
посібник для керівників служб управління персоналом: М. Канавець, Ю.
Лихач, С. Іголкін, І. Рошин, Д. Трипольський, за заг. ред. К. Ващенка. К. :
Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2017.
68 с.
21. Семенченко А. І., Грицяк Н. В., Кукарін О. Б. та ін. Електронне
урядування: підручник. За заг. ред. проф. Н. В. Грицяк, А. І. Семенченка. К.:
НАДУ, 2016, 128 с.
22. Круп'як Л. Б. Організація діяльності державного службовця: навч.
посібник. Тернопіль: Крок. 2015. 243 с.
23. Мосора Л. С. Відкритість як критерій оцінки якості функціонування
державної служби. Молодий вчений : наук. журнал. 2018. № 1 (53). С. 468–
472.
24. Мосора Л. С. Досвід організації державної служби в Польщі :
орієнтири для України. Державне управління : удосконалення та розвиток :
ел. наук. фак. вид. 2018. № 3. URL :
http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/3_2018/36.pdf

25. Мосора Л. С., Федорищак Х. І. Практичні аспекти організації підвищення рівня професійної компетентності державних службовців. Експерт: парадигми юридичних наук та державного управління : електронне наукове видання. № 4 (10) 2020. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. С. 184-196.

26. Онуфрієнко О. Підходи до класифікації моделей організації державної служби: порівняльний аналіз. Державне управління та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. 2016. Вип. 2. С. 155-160.

27. Публічне управління в умовах інституційних змін: колективна монографія / за наук. редакції д. держ. упр. Р. В. Войтович та П.В. Ворони. К. 2018. 475 с.

28. Стан системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад: доповідь / [К. Ващенко (кер. авт. колективу), В. Купрій, В. Чмига, Т. Токарчук, Л. Рикова, Ю. Вернигор та ін.; за заг. ред. К. Ващенка]. К.: Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2019. 140 с.

29. Управління персоналом в умовах децентралізації / За заг. ред. В. М. Олуйка. К., 2018. 504 с.

30. Федоренко В. Л., Чернеженко О. М. Конституційні моделі місцевого самоврядування у державах-учасницях ЄС, Швейцарії та Україні: монографія; за ред. В. Л. Федоренка. К.: Видавництво Ліра-К, 2017. 288 с.

Електронні ресурси:

1. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 р. № 2493-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>

2. Про затвердження Порядку організації підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування: Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 26.11.2019 р. № 211-19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0005-20#Text>

3. Про затвердження Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.02.2019р. № 106. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2019-%D0%BF#Text>

4. Питання оплати праці працівників державних органів: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 р. № 15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-2017-%D0%BF#Text>

5. Про затвердження Порядку проведення оцінювання результатів службової діяльності державних службовців: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.08.2017 р. № 640. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/640-2017-%D0%BF#Text>

6. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

7. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. № 889. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>

8. Про дипломатичну службу: Закон України від 07.06.2018 р. № 2449-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19#Text>

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

Мультимедійне обладнання в аудиторії для проведення лекційних занять.